

Gegužės 16 d. Baltijos jūros valstybių taryboje (BJVT) Estijoje dalyvaujantis užsienio reikalų ministras Kęstutis Budrys kartu su dar devynių regiono valstybių ministrais aptarė poveikio priemones Rusijos šešėliniam laivynui užkardyti ir pasirašė bendrą memorandumą, kuriuo vyriausybės lygiu siekiama stiprinti kritinės povandeninės infrastruktūros Baltijos jūroje atsparumą.

Diskusijų metu kalbėta apie prieš kelias dienas Estijos išskirtinėje ekonominėje zonoje įvykusį incidentą, kuomet sankcionuotas šešėlinis tanklaivis „Jaguar“ atsisakė paklusti teisėtiems Estijos reikalavimams, o Rusijos karinis orlaivis pažeidė Estijos oro erdvę.

„Rusija šešėlinį laivyną naudoja prieš mus kaip ginklą. Tai labai aiškiai parodė su sankcionuotu tanklaiviu „Jaguaru“ susijęs incidentas, kuomet Rusija panaudojo savo karines oro pajėgas jį ginti“, – pabrėžė K. Budrys.

Pasak ministro, Baltijos jūros valstybės turi pakankamai gerą supratimą, kaip veikia šešėlinis laivynas, griežtinamos sankcijos, tačiau tokio atsako nebepakanka. Būtina priimti bendrą praktikos kodą, kuris numatytų žymiai rimtesnes atsako priemones.

Lietuvos diplomatijos vadovo teigimu, būtina tęsti griežtą likusių šešėlinio laivyno laivų sankcionavimą, nes dabar atskiri laivai yra skirtingai sankcionuojami JAV, Jungtinės Karalystės ir Europos Sąjungos. Pasak ministro, tai rodo ir „Jaguaro“ atvejis, kurį sankcionavo tik Jungtinė Karalystė, tačiau būtina, kad tokie laivai sulauktų vieningo visų jurisdikcijų sankcijų.

Lietuvos siūlymu 17-ame ES sankcijų pakete sankcionuota dar 200 Rusijos šešėlinio laivyno laivų.

Kitas svarbus žingsnis, K. Budrio teigimu, NATO karinio buvimo didinimas Baltijos jūroje, Aljanso vykdomos misijos „Baltijos sargas“ (Baltic Sentry) mandato pratęsimas ir nacionalinių reagavimo taisyklių peržiūrėjimas – net ir taikos metu įtraukiant karines jūrų pajėgas. Šiuo metu daugelyje valstybių šios funkcijos yra priskirtos civilinėms institucijoms – sienų ir pakrančių apsaugos tarnyboms, kurios yra vidaus reikalų ministerijų kompetencijoje.

„Agresorė turi suprasti, kad tokia kryptinga priešiška veikla negali būti nebaudžiama. Į Rusiją nuplaukęs laivas privalo suprasti, kad išplaukti jam nebus leista“, – sakė ministras.

BJVT užsienio ministrų pasirašytame memorandume dešimt regiono valstybių vyriausybės

lygmeniu sutaria dėl bendradarbiavimo ir sutelktų veiksmų povandeninės kritinės infrastruktūros apsaugai ir atsparumui didinti.

Memorandume taip pat numatytos nuostatos dėl informacijos apsaugos, galimų bendrų finansavimo šaltinių ir veiksmų koordinavimo. Dokumentas žymi tvirtą politinę valią veikti išvien, užtikrinant energetinį, ekonominį ir skaitmeninį saugumą visame regione.

Šis susitarimas papildys ir sustiprins jau egzistuojančias iniciatyvas, tarp jų 2024 m. Vilniuje pasirašytą energetikos ministrų deklaraciją, Šiaurės jūros infrastruktūros apsaugos deklaraciją, Suomijos ir Estijos dvišalį susitarimą dėl infrastruktūros apsaugos bei Europos Komisijos veiksmo planą dėl kabelių saugumo.

[Visas memorandumo tekstas](#)

Estijos URM nuotraukos

